

Føroyskur politikkur hevur ofta góða tíð

Hóast ferðin er vordin nógv hægri á nógvum økjum, so tekur tað framvegis drúga tíð at skipa nýggja samgongu

Ofta hevur gingið strítið at skipa landsstýri. Hetta landsstýrið varð skipað meira enn tveir mánaðir eftir valið í 1988. Burðurin var tungur og lívið varð stutt, bara 6 mánaðir seinni slitaði samgongan. Mynd kalmar

Stóru samfelagsbroytingarnar seinnu árin hava borið við sær, at alt gongur skjótari fyri seg. Vit sá valkvøldið, at trý korter eftir at valhølini vórðu latin aftur, vóru fyrstu forsagnirnar bornar kring landið í luftmiðlunum, og valúrslitið var klárt næstan ein tíma fyrr, enn tað var á valinum næstseinst.

Soleiðis er tað á so mongum økjum. Tað tekur tveir tímar at ferðast úr Føroyum og til Danmarkar, og tað er ein kollveltandi broyting, tá vit sammeta við ta tíðina, tá ferðamannskip úr Havni og til Keypmannahavnar var skjótasta farleið.

Nú ber til hjá føroyskum politikarum at mæta upp á Christianborg fígar tímar eftir at boðini eru komin um at mæta – um tað so er ein fólkatingsmaður, sum skal niður at atkvøða saman við danskari stjórn, ella tað eru landsstýrisumboð, sum skulu niður at samráðast um bjarging av bankum ella fæðilandinum sum heild.

Tað er stórum munur á hesum og so til tíðina, tá Jóhan Poulsen, Petur Mohr Dam, Hákon Djurhuus og

aðrir góðir menn umboðaðu Føroyar á danatingi og brúktu so drúga tíð til at ferðast, at politiski veruleikin kundi broytast fleiri ferðir frá tí, at teir fóru úr Danmark, og til teir vóru í Føroyum.

Tingið skjótt skipað

Men í føroyskum politikki gongur ikki altíð so skjótt. Viðhvørt eru tað formligar forðingar fyri at tað kann ganga skjótari, og viðhvørt er tað síðvenjan og kanska lyndið í føroyinginum, sum ger, at ferðin ikki er so stór.

Tað er lögmaður, sum samankallar tingið fyrstu ferð. Formligu krøvini í tí sambandinum eru, at tað skal verða gjørt, áðrenn ein mánaði er gingin. Kravið stavar frá tíðini, tá kunningin um samfelagsviðurskipti og ferðingin gekk nógv seinni, enn tey ganga nú.

Veruleikin krevur eitt politiskt stýri, og tí plagrar tað at ganga skjótt at fáa tingið saman eftir nýval. T.d. gingu tað 14 dagar frá lögtingsvalinum 8. november 1988 og til tingið kom saman 22. november, og fyri fyra árum síðani gingu tað 12 dagar frá valinum 17. november og til tingið kom saman 29. november.

At tingið verður kallað saman so skjótt kemst av, at tað er alneyðugt at fáa valt t.d. figgjarnevndina, sum á fleiri økjum hevur heimildir at taka avgerðir.

Drúgvur samráðingar

Tá tað kemur til at skipa landsstýri, er tað ein óskikkur í Føroyum, at tað gongur so ógvuliga seint fyri seg. Aðra staðni í heiminum gongur skjótt at skipa stjórn. Í Onglandi, har ein flokkur situr við ræðið, verður stjórn skipað so skjótt valið er av, og í Danmark, har tað ofta eru fleiri flokkar uppi í stjórnarbeiðnum, er stjórnin klár, tá ein vika er farin síðani valið. Men soleiðis er ikki hjá okkum.

Nú hoyrist, at sambandsflokkurin ætlar at skipa samgongu heilt skjótt. Tað sigur Edmund Joensen, formaður í sambandsflokkinum og útgreinar, at heilt skjótt í hesum sambandinum er, at tað verður klárt at undirskriva samgonguskjal og at velja landsstýri stutt eftir ólavsøku.

Sammett við aðrar samgongusamráðingar eftir val er hetta skjótt. Vanligt plagrar at vera, at tað ganga tveir mánaðir frá tí, at lögtingsval hevur verið og til samgongu er skipað. Lögtingsval plagrar at vera fyrra partin í november, og síðani heima-stýrisskipanin kom í 1948 er landsstýrið ongantíð valt fyrr enn eftir ársskiptið, tá vit siggja burtur frá valinum í 1950 og 1954.

Ónollurnar

Tá landsstýrissamgongan millum javnaðarflokkinn og fólkaflokkinn skræðnaði í fjór, mundi tað ganga skjótt

tjóðveldisflokkurin og kristiligi fólkaflokkurin seg í ein bólk við 16 tingmonnum, soleiðis at tað ikki bar til at skipa samgongu, uttan at hesir vóru við.

Meiri skipað viðurskipti

Uttan iva er tað soleiðis, at hetta er síðsta ferðin, at samgongusamráðingar eru undir verandi skipan. Í nýggju stýrisskipanarlógini verða viðurskiptini meiri skipaði á so nógvum økjum, og millum annað tá tað ræður um samgongusamráðingar verður skipanin greiddari.

Nú er eingin formlig áseting um, hvussu hetta skal ganga fyri seg. Tað er bara ein skikkur, at fyrstaksemst liggur hjá størsta flokkinum, og um hann ikki megnar at fáa samgongu skipaða, so fer ábyrgdin víðari til næststørsta flokkinn og so víðari.

Undir nýggju skipanini verður tað tingformaðurin, sum í stóran mun fer at samskipa samgongusamráðingarnar. Tað vil siga, at sami persónur verður uppi í alla tíðina, og tað átti at borið við sær, at tað fór at ganga skjótari enn nú.

ari enn nakrantíð at skipa nýggja samgongu. Men eftir nýval gongur tað oftast drúgv tíð. Hvussu tað kann ganga, er valið í 1988 gott dømi um.

Valið var 8. november, og ikki fyrr enn 18. januar eydnaðist tað fólkaflokkinum at skipa samgongu. Samgongan var millum fólkaflokkinn, tjóðveldisflokkinn, sjálfstýrisflokkinn og kristiliga fólkaflokkinn. Burðurin var ógvuliga tungur, og tað sást kanska aftur í lívinum hjá landsstýrinum. Tað sat bara til 22. juni 1989.

Orsøkirnar til, at tað hevur tikið so drúga tíð at skipa samgongu, hava kanska verið ymiskar. Politiski veruleikin sigur, at tað sum oftast skal semja til millum minst tríggjar flokkar, og tað kann í sjálvum sær vera torført.

Men onnur undarlig fyrbrigdi hava eisini gjørt seg galdandi. T.d. eftir valið í 1988, tá flokkarnir hvør aftan á annan boðaðu frá, at teir ikki vildu arbeiða saman við øðrum flokkum, ella at teir í hvussu so er vildu arbeiða saman við ávisum flokki.

Fyrst var tað javnaðarflokkurin, sum einki vildi hava við fólkaflokkinn at gera, so var tað sjálfstýrisflokkurin, sum í fyrsta umfari einki vildi hava við kristiliga fólkaflokkinn at gera, so vóru tað fólkaflokkurin og kristiligi fólkaflokkurin, sum undir øllum umstøðum vildu fara í samgongu saman, og at enda skipaðu fólkaflokkurin,

Seks dagar til ólavsøkurøðuna

At nýggja stýrisskipanarlógin tóttar eitt sindur í viðvikjandi tíðini, er viðgerðin av ólavsøkurøðuni hjá lögmanni dømi um. Í uppskotinum frá nevndini, sum arbeiðir við stýrisskipanini, stóð, at tingið skuldi viðgera røðuna seinni. Áðrenn landsstýrið legði uppskotið fyri tingið broyttu tey orðaljóðið, soleiðis at tað nú stendur, at røðan skal viðgerast í seinasta lagið seks dagar eftir ólavsøku.

Royndirnar vísu, at tað ber ikki til, at taka røðuna til viðgerðar seinna partin í september mánaði, tí tá er hon so gomul, at politiski veruleikin er farin fram um hana á fleiri økjum. T.d. verður uppskotið til figgjarlóg lagt fram í seinasta lagið 31. august.

Í framtíðini fer tað ikki at koma fyri, at løgmanrøða og figgjarlógarruppskot verða viðgjørð undir einum. Nú fer tað ikki at bera til, at lögtingsmenn fara til hús at hoyggja ella burtur í lond at ferðast beint eftir ólavsøku. So mikið er í hvussu so er táknað í viðvikjandi tíðini. Hvussu tað í framtíðini verður við tíðini, sum tað tekur at skipa samgongu, fer bara tíðin at vísa!

GOTT BINGO

verður í

Pálsstovu

17. juli kl. 16.00

Nógvir góðir vinningar.

15 vinningar á lutaseðli.

Høvuðsvinningur:

Gávukort á 1.500 kr.

Drigið verður millum spølari.

Eykaspæl er.

Møguleiki er at verða

koyrdur heim aftaná

Gjáar Samkomuhús

Bergmenn

eru altíð til reiðar at spæla til veitslur og annað.

